

A Fővárosi Ítéltábla a Tóthné dr. Pintér Matild ügyvéd (Cím7 I. em. 3.) által képviselt Felperes1 (Cím2. III. 5.) felperesnek a Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda (Cím5; ügyintéző: dr. Pozsik Ádám ügyvéd) által képviselt Alperes1. (Cím1) I. rendű és a személyesen eljár Alperes2 (Cím3.) II. rendű alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2021. április 30-án kelt 34.G.40.032/2021/16. számú ítélete ellen a felperes által 17. és 23. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

közbenső ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és

megállapítja, hogy a peres felek által 2008. október 30-án kötött kölcsönszerződés száma1 számú deviza alapú kölcsönszerződés érvénytelen;

az elsőfokú perköltségre és az eljárási illeték megfizetésére vonatkozó rendelkezéseket mellőzi.

A másodfokú perköltséget a felperes illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett 633.200 (hatszáz-harmincháromezer-kétszáz) forint fellebbezési illetékben, továbbá a felperesnél 150.000 (százötvenezer) forint ügyvédi munkadíjban, az I. rendű alperesnél 150.000 (százötvenezer) forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjban állapítja meg.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés elbírálása szempontjából releváns tényállás

[1] A felperes adós, a II. rendű alperes adóstárs, továbbá az I. rendű alperes mint hitelező 2008. október 30-án kölcsönszerződés száma1 számon változó kamatozású CHF alapú kölcsönszerződést kötöttek, amely szerint az I. rendű alperes mint hitelező az adósok részére 57.616 CHF összegű kölcsönt nyújtott azzal, hogy a kölcsön összege nem lehet több,

mint 9.000.000 forint. A kölcsön folyósításának és törlesztésének pénzneme: forint. A kölcsön összege az igénylés benyújtásának napján érvényes Alperes¹ hivatalos pénztári deviza vételi árfolyamon számított deviza összeg 110%-ának felel meg. A folyósított kölcsön összegének átszámítása forintra a hitelező által a folyósítás napjára meghirdetett, úgynevezett pénztári deviza vételi típusú árfolyamon történik. A kölcsön futamideje: 300 hónap és az adósok a kölcsönt 2033. november hó 15. napjáig forintban esedékes havi törlesztőrészekkel megfizetésével kötelesek visszafizetni. Az első törlesztőrészlet 2008. december 15-én esedékes, majd az azt követő részek minden hónap 15. napján válnak esedékessé. A kölcsön első kamatperiódusára érvényes havi törlesztőrészek összege: 308 CHF, a törlesztőrészek száma: 300. A kölcsön összege után az adósok kamatot kötelesek fizetni, a kölcsön éves kamatlába: 4,99%, amely kamatmérték változó és a mindenkori pénzpiaci viszonyok függvénye. A kamatrögzítés időtartama: 1 év. A kamaton túlmenően az adósok megfizetnek havi 0,11% kezelési díjat. (5. pont). A havi kezelési díj minden havi törlesztőrészlettel együtt esedékes, mértéke az ügyleti év elején fennálló kölcsöntartozásra vetített kezelési költség összegének 1/12-ed része. Az adósok megfizetnek még 1,5% folyósítási díjat, melynek mértéke a mindenkori kondíciós lista szerint kerül megállapításra és amely a kölcsön folyósításakor egy összegben esedékes. Szerződésmódosítás esetén a hitelező – módosításonként – egyszeri szerződésmódosítási díjat, előtörlesztés esetén előtörlesztési díjat számol fel, melynek megfizetése az adósokat terheli, mértékét pedig a mindenkori kondíciós lista tartalmazza. A kölcsön Teljes Hiteldíj Mutatója (THM): 7,66%. A THM mutató mértéke a kölcsön árfolyamkockázatát, változó kamatozású kölcsön esetén a kölcsön kamatkockázatát nem tükrözi. A THM meghatározása a kölcsön kapcsán teljesített forint fizetések alapján történt, a fizetések svájci frankra (CHF) történt átszámításánál figyelembe vett devizaárfolyam érvényességének napja: 2008. év október 29. napja. Az adósok a kölcsönszerződés aláírásával kijelentették, hogy a kölcsönszerződés aláírása előtt a kölcsönszerződésben az alkalmazásra kerülő THM-t, annak számítási módját és a THM számítása során figyelembe nem vett költségeket, valamint a közjegyzői díj és a kölcsön folyósításához megkövetelt biztosítási díj meghatározását és várható összegét megismerték. A kölcsönszerződés 12. pontja értelmében az adósok kijelentették, hogy a Lakossági Ingatlanfedezetes Hitelek szerződési feltételek elválaszthatatlan részét képező Hirdetményben foglalt díjakat és költségeket megismerték és elfogadják, valamint a hirdetmény 1 példányát átvették és kifejezetten elfogadják, hogy a Lakossági Üzletág Általános Szerződési Feltételek, Lakossági Ingatlanfedezetes Hitelek Szerződési Feltételek pontjai alapján a bank az adott díj költség esedékességkor hatályos hirdetmény szerint számítja fel a díjakat, költségeket.

[2] A Lakossági Ingatlanfedezetes Hitelek Szerződési Feltételek 3.1.1. pontja szerint a bank a kölcsön folyósításakor és a kölcsönszerződésben meghatározott gyakorisággal az adott havi kamat törlesztőrészlettel egyidejűleg a folyósított kölcsön, illetve a kamatfordulókor fennálló tőketartozás összegére kezelési költséget számít fel, melynek forint ellenértékével megterhei a bankszámlát.

[3] Az Ingatlan ÁSZF 4.4. pont 5. bekezdés és 8.6. pontja szerint: „Adós/Adóstárs(ak) tudomásul veszi(k), hogy a kölcsön igénybevételével együtt járó, az árfolyamváltozásokból eredő kockázatot teljes mértékben maguk viselik. A Bank fenntartja annak jogát, hogy amennyiben az árfolyamok kedvezőtlen változása – a Bank megítélése szerint – veszélyezteti Adós/Adóstárs(ak) kölcsöntörlesztési képességét, a fennálló kölcsöntartozást visszavonhatatlanul forintba átváltja. A Lakossági ÁSZF 10.1.1. pontja szerint: „Az üzleti

kapcsolat fennállása alatt a Bank felhívására az Üzletfél köteles a Bank számára megfelelőnek ítélt Biztosítékot nyújtani, vagy a már adott Biztosítékot kiegészíteni olyan mértékben, amilyen mértékben a Bank megítélése szerint a Bank fennálló vagy – bármely banki kötelezettségvállalásra tekintettel a jövőben esetleg keletkező követelése megterülésének fedezetül szükséges. A Bank többféle Biztosítékot egyidejűleg is igényelhet, amelyek mindegyike – eltérő szerződéses rendelkezés hiányában – a Bank teljes követelésének a fedezetül szolgál. Ha az Üzletfél a Bank Biztosíték nyújtására vonatkozó felhívásának nem tesz eleget, az súlyos szerződésszegésnek minősül. ” Az Ingatlan ÁSZF 8.6. pontja szerint: „Adós/Adóstárs(ak) tudomásul veszi(k), hogy a kölcsön igénybevételevel együtt járó, az árfolyamváltozásokból eredő kockázatot teljes mértékben maguk viselik. A Bank fenntartja annak jogát, hogy amennyiben az árfolyamok kedvezőtlen változása – a Bank megítélése szerint – veszélyezteti Adós/Adóstárs(ak) kölcsöntörlesztési képességét, a fennálló kölcsöntartozást visszavonhatatlanul forintra átváltsa. A Kölcsönszerződés és a Jelzálogszerződés részét képező Lakossági Üzletág Általános Szerződési Feltételek 10.1.1. rendelkezése alapján: „Az üzleti kapcsolat fennállása alatt a Bank felhívására az Üzletfél köteles a Bank számára megfelelőnek ítélt Biztosítékot nyújtani, vagy a már adott Biztosítékot kiegészíteni olyan mértékben, amilyen mértékben a Bank megítélése szerint a Bank fennálló vagy – bármely banki kötelezettségvállalásra tekintettel – a jövőben esetleg keletkező követelése megterülésének fedezetül szükséges. A Bank többféle Biztosítékot egyidejűleg is igényelhet, amelyek mindegyike – eltérő szerződéses rendelkezés hiányában – a Bank teljes követelésének a fedezetül szolgál. Ha az Üzletfél a Bank Biztosíték nyújtására vonatkozó felhívásának nem tesz eleget, az súlyos szerződésszegésnek minősül. ”

[4] A felperes és a II. rendű alperes mint zálogkötelezettek, továbbá az I. rendű alperes mint jogosult 2008. október 30-án napján kötött jelzálogszerződéssel a kölcsönszerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettség biztosítására jelzálogjogot alapítottak a kölcsönösszeg és annak szerződés szerinti járulékaik erejéig a felperes és II. rendű alperes közös tulajdonát képező Cím2 szám alatti lakás ingatlanra. A jelzálogszerződés 7. pontja akként rendelkezett, hogy ha a zálogtárgy érdekében a szerződés időtartama alatt a banknak fel nem róható ok miatt értékcsökkenés következik be és a bank megítélése szerint szükség van a biztosíték kiegészítésére, a zálogkötelezettek és/vagy a kölcsönszerződés vonatkozó rendelkezése szerint az adós a bank felhívására haladéktalanul köteles újabb, a bank szerint erre megfelelően ítélt biztosítékot nyújtani.

[5] Az I. rendű alperes által készített, a hitel igénylőlap részét képező Nyilatkozat elnevezésű okirat (a továbbiakban: Kockázatfeltáró Nyilatkozat) rögzítette, hogy a devizakölcsön olyan kölcsön, amelynél a kölcsön összege nem forintban, hanem más pénznemben kerül meghatározásra és a futamidő alatt a tartozás nyilvántartása is ebben a pénznemben történik. A devizakölcsönök kamatlába jelenleg alacsonyabb, mint a forintkölcsönöké, ezért a devizakölcsönök aktuális törlesztőrészlete alacsonyabb. A devizakölcsön folyósításakor a bank a kölcsön összegét a folyósítást megelőzően forintra átszámítja. Ilyenkor a bank CHF/EUR pénztári devizavételi árfolyamot alkalmaz, mintha megvásárolná az üzletféltől azt a svájci frank/euro összeget, aminek ellenértékét forintban folyósítja részére. A hitel törlesztésekor ugyanez fordítva történik. A vételi árfolyam alacsonyabb az eladásinál, a különbség mértéke a banknál jelenleg 3%. Az „törlesztőrészletek mértékének változása” cím alatt az I. rendű alperes tájékoztatta a felpereseket arról, hogy a devizában nyújtott, forintban folyósított és törlesztett kölcsönöknél a kamat és az

árfolyamkockázatok hatásaként a deviza alapú kölcsönök havi törlesztőrészlete a forint kölcsönöknél gyakrabban és nagyobb mértékben változhat. A törlesztőrészlet ingadozása kamat és az árfolyamváltozás irányának függvényében kedvezően (adott havi törlesztőrészlet csökken) és kedvezőtlenül (az adott havi törlesztőrészlet növekszik) is érintheti az üzletfelet. Amikor a forint árfolyama gyengül a svájci frankkal/euróval szemben (vagyis egy svájci frankért/euróért a korábbinál több forintot kell fizetni), akkor a törlesztőrészlet növekszik. Amikor viszont a forint árfolyama erősödik a svájci frankkal (euróval szemben, vagyis egy svájci frankért/euróért a korábbinál kevesebb forintot kell fizetni), akkor a törlesztőrészlet csökken. A devizakölcsönök kamatait a devizakamatok ingadozása is befolyásolhatja. A kockázatfeltáró nyilatkozat a teljes hiteldíj mutató fogalmán és meghatározásán túl azt is rögzítette, hogy a THM mutató mértéke nem tükrözi a kölcsön kamatkockázatát és a deviza alapú kölcsönök árfolyamkockázatát. A nyilatkozat szerint a felperes a fenti kockázatokat megismerte, jelen nyilatkozatot megértette, az abban foglaltakat tudomásul vette. Kijelentette, hogy az I. rendű alperessel a kölcsönszerződést a fenti költségek és kockázatok teljeskörű ismeretében köti meg.

[6] 2008. október 30-án az adósok a ügyszám1 ügyszámú közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozatot tettek a kölcsönszerződésből eredő tartozásuk megfizetésére.

[7] Az I. rendű alperes mint engedményező és a perben nem álló engedményes (a továbbiakban: engedményes) mint engedményes között 2017. május 3. napján engedményezési megállapodás megkötésére került sor, amely alapján az I. rendű alperes a felperessel szembeni követelését engedményezte az engedményes engedményesre. Az engedményezési megállapodás alapján az engedményes 2017. május 3. napján az I. rendű alperes a Alperes1. mint engedményező helyébe lépett és átszálltak rá a követelést biztosító zálogjogból és kezességből eredő jogok is.

Kereset

[8] A felperes végleges keresetében az alperesekkel 2008. október 30. napján megkötött kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209/A. § (2) bekezdése alapján arra hivatkozással, hogy kölcsönszerződésnek az árfolyamkockázatot korlátlanul az adósokra hárító feltételei az rPtk. 209. § (1) és (4) bekezdései alapján tisztességtelenek. Kérte annak megállapítását is az rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján, hogy az rPtk. 209. § (1) és (4) bekezdései alapján tisztességtelen a kölcsönszerződés 5. pontjában a kezelési díj fizetésére kötelező általános szerződési feltétel és a szerződés részévé vált Lakossági Ingatlanfedezetes Hitelek Szerződési Feltételei 3.1.1. pontjában a kezelési költség fizetésére kötelező feltétel, amiért ellenszolgáltatást az I. rendű alperes nem nyújtott. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérte, hogy a bíróság a szerződést azzal nyilvánítsa érvényessé, hogy az adósok az árfolyamkockázat viselésére és kezelési díj fizetésére nem kötelesek, és annak alapul vételével állapítsa meg, hogy az I. rendű alperes felé fennálló tartozása 7.915.018 forint.

[9] A keresete indokául arra hivatkozott, hogy a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 203. § (6)-(7) bekezdései szerint nem kapott az I. rendű alperestől tájékoztatást. A kölcsönszerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezéseiből, az I. rendű alperes által becsatolt „Tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” megnevezésű iratban foglaltak nem tesznek eleget a 2/2004. PJE határozat 1. pontja és az ahhoz kapcsolódó indoklás 3.1. pontja, továbbá az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-26/13., C-186/16., C-51/17. számú ítéleteiben foglalt elvárásnak, mert nem kapott olyan tájékoztatást, amelyből megalapozottan következtethetett arra, hogy az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül ő viseli és amely alapján felmérhette volna az azzal járó gazdasági következményeket is. Nem megfelelő a tájékoztatás, ha a szerződés egyes rendelkezéseiből vagy több különböző okiratban szereplő rendelkezésekből következtethető ki az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás. Kiemelte, hogy a szerződő felek között fennálló információs egyensúlyhiányra tekintettel a kölcsönszerződésből, az Általános Szerződési Feltételekből (a továbbiakban: ÁSZF) és az Üzletszabályzat rendelkezéseiből, a „Tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” megnevezésű iratból nem állapíthatók meg számára, mint átlagos fogyasztó számára az árfolyamkockázat alapvető közgazdasági összefüggései, nem szolgálnak elegendő információval ahhoz, hogy a fogyasztók tájékozott és megalapozott döntést hozhassanak arról, hogy a szerződéskötéskor kedvező kamatfeltételek ellenében felelősséggel vállalják az árfolyamváltozásból eredő kockázat viselését.

[10] Az rPtk. 523. § (1) bekezdéséből az következik, hogy a kölcsön esetében a hitelezőnek járó ellenszolgáltatás az ügyleti kamat. A további díjak és költségek, amelyeket a pénzügyi szolgáltató egyébként felszámíthat, járulékos jellegűek, azaz nem minősülnek fő szolgáltatásnak. Az rPtk. 201. § (1) bekezdése szerint ellenszolgáltatásnak is csak akkor tekinthetők, ha van olyan szolgáltatás, amelyet ellentételeznek. A pénzügyi szolgáltató költségként a fogyasztó érdekében felmerült valós kiadásait számíthatja fel. Amennyiben a kiadás a pénzügyi szolgáltató alapvető szerződéses szolgáltatási kötelezettségének és az ehhez tartozó törvényi kötelezettség teljesítésével kapcsolatos, annak megtérítését a fogyasztótól nem kérheti, mert azt az ellenszolgáltatás ügyleti kamatként már megfizeti. Ide vonatkozóan felperes hivatkozik a C-415/11. (Aziz ügy) számú ítéletére, amely ügyben az EUB már iránymutatást adott milyen módon kell értelmezni a 93/13/EGK Irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 3. cikkének (1) bekezdését. Az Irányelv 21. Preambulum bekezdése, valamint a 6 cikkének (1) bekezdése szerint a szerződési feltétel tisztességtelenségének következménye az, hogy a tisztességtelen kikötés a fogyasztóra nézve nem kötelező érvényű, ha a szerződés a tisztességtelen kikötés kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel a továbbiakban is kötelezi a feleket. A tisztességtelen szerződési kikötés érvénytelenséget eredményez és I. rendű alperes felperes felé nem számolhat el kezelési díjat.

Ellenkérelem

[11] Az I. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

[12] Álláspontja szerint a kölcsönszerződés, valamint a kockázatfeltáró nyilatkozat hitelt érdemlően bizonyítják, hogy a felperes a perbeli deviza alapú kölcsönszerződés kockázatairól teljeskörű tájékoztatást kapott, amely megfelelt az irányadó jogszabályi rendelkezéseknek, valamint az EUB és a magyar bíróságok gyakorlatának. Az I. rendű alperesi tájékoztatásból nem vonható le olyan következtetés, hogy az árfolyamkockázatnak bármilyen korlátja lenne, sőt kifejezetten arról tájékoztatta a felperest az I. rendű alperes, hogy az árfolyamkockázatot korlátlanul, teljes egészében az adósok viselik. Mivel az árfolyamváltozás iránya és mértéke nem jósolható, ennek hiánya nem lehet jogszabálysértő a 6/2013. PJE határozat értelmében sem. A jelzálogszerződés 7. pontja is felhívja a figyelmet arra, hogy a kedvezőtlen árfolyamváltozás és ezzel a tartozás mértékének a zálogtárgy értékét meghaladó megemelkedése újabb biztosíték nyújtását is indokoltta teheti. A szerződés idézett rendelkezései és a kockázatfeltáró nyilatkozat együttes értelmezése alapján a felperes számára egyértelmű és világos kellett, hogy legyen annak a ténye, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan lehet, melynek következtében az árfolyamkockázat viselése a felperes számára gazdaságilag akár nehezen viselhetővé is válhat. Adott helyzetben észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjén keresztül vizsgálva az árfolyamkockázati tájékoztatásból világosan és érthetően kitűnik az árfolyamváltozásnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következménye, amely egyértelműen a havonta fizetendő törlesztőrészek összegének növekedésében jelenik meg. Ezt pedig a kockázatfeltáró nyilatkozat egyértelműen rögzíti. A felperes az árfolyamkockázatról, az őt terhelő fizetési kötelezettségről, azok pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt hatásáról az I. rendű alperestől világos és érthető tájékoztatást kapott, amelyből alappal nem gondolhatta, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli.

[13] A kezelési költség tekintetében az I. rendű alperes az EUB C-621/17. számú ügyben hozott határozata alapján arra hivatkozott, hogy a kezelési költséggel szemben ellenérték áll, a hitelnyújtás és a hitelkezelés költséggel jár. A kölcsönszerződés megkötésekor nem volt olyan jogszabályi rendelkezés, amely a kezelési költség, mint ténylegesen felmerült költség adósra terhelését megtiltotta volna. A kölcsön felvételével járó összes költség, azaz a THM nem haladta meg a piaci átlagot, így a kezelési költség nem bontotta meg indokolatlanul a fogyasztóra hátrányosan a felek közötti jogok és kötelezettségek egyensúlyát. Részletesen kifejtette, hogy az ügyfél hiteligényének felmérését követően a kölcsönjogviszony fennállása alatt széles körű tájékoztatási, adminisztrációs és ellenőrzési feladatok végez, melynek során több munkaterület is érintett. A bankfiókban dolgozó hitelügyintéző, a jogi terület, a hite ellenőrzési osztály és a hitel jóváhagyási terület közreműködése is szerves részét képezi az általa a felperesnek nyújtott szolgáltatásnak. Ezen szolgáltatás feltételeként bankfiókhálózatot tart fenn és működtet, számos speciális szaktudással rendelkező alkalmazottat foglalkoztat, széles körű nyilvántartást vezet, belső adatbázisrendszert tart fenn és üzemeltet, melynek informatikai hátterét is folyamatosan biztosítani kell. E kötelezettségei jogszabályokon alapulnak. Az ő oldalán ezen szolgáltatások kifejezetten a felperes hiteligényéhez kapcsolódnak. A kezelési költség nem az rPtk. 523. § (1) bekezdés szerinti pénzszolgáltatás ellenértéke. A pénzszolgáltatással – azaz a kölcsön összegének felperes részére való rendelkezésre bocsátásával – szembeni felperesi ellenszolgáltatás az ügyleti kamat, mint a rendelkezésre bocsátott pénzeszköz használata ellenértékének megfizetése. Ezzel szemben a kezelési költség mindazon általa nyújtott szolgáltatásokkal szembeni ellenszolgáltatás értéke, melyeket a felperes számára való pénzszolgáltatás nyújtása feltételeként, a felperes érdekében végez, melyre tekintettel a kezelési költség semmilyen egyoldalú és indokolatlan előnyt nem jelent az oldalán. A kezelési díj alkalmazhatóságát – figyelemmel arra, hogy ezen díj mögött tényleges szolgáltatás áll – a joggyakorlat is

töretlenül elismeri. A szerződéskötéskor hatályos jogszabályi háttér az ügyleti kamaton túlmutató költségek és díjak felszámítására lehetőséget adott és a pénzüintézetek – fentiekben részletezett köztudomású költségei pedig az ügyleti kamatban a kifejtettek miatt teljes mértékben nem térülnek meg, ezért a kezelési költség felszámítása többlétszolgáltatás hiányára – és a felek közti szerződéses egyensúly megbontására – hivatkozással tisztességtelennek nem tekinthető. Mindezek alapján amellet, hogy a kölcsönszerződés kezelési költségre vonatkozó rendelkezései egyértelműek, a kikötés indokolhatóságához sem férhet kétség. Az Ingatlan ÁSZF 3.1.2. pontjának tisztességtelenségét – lévén, hogy az azegyoldalú szerződésmódosítási jogával van összefüggésben – az eljáró bíróságok már 2014-ben megállapították, a felek a részleges érvénytelenség jogkövetkezményét levonták egymás között, elszámoltak, az elszámolás felülvizsgált.

[14] A II. rendű alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság döntése és jogi indokai

[15] A Fővárosi Törvényszék a 2021. április 30. napján kelt 34.G.40.032/2021/16. számú ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy az I. rendű alperesnek 254.000 forint perköltséget, míg a Magyar Államnak külön felhívásra 475.000 forint le nem rótt kereseti illetéket fizessen meg.

[16] Határozata indokolásában a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:193. § (1) és (2) bekezdéseinek felhívásával elsősorban azt vizsgálta, hogy a keresettel érvényesített jog az I. rendű alperessel szemben fennáll-e, tekintettel arra, hogy az I. rendű alperes becsatolta az engedményezési szerződést, mellyel a perben nem álló engedményes-re engedményezte a perbeli kölcsönszerződésből eredő felperessel szembeni követelést. Abból indult ki, hogy a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perben a szerződést kötő felek, valamint a szerződésből eredő jogokat engedményezés útján megszerző harmadik személyek perben állása nélkülözhetetlen, köztük ún. kényszerű, illetve egységes pertársaság áll fenn. Rögzítette, hogy a 2021. február 16. napján tartott tárgyalási határnapon 15 napos határidővel felhívta a felperest az engedményes perbevonására. A felperes jogi képviselője 2021. március 3. napján átvette a tárgyalási jegyzőkönyvet, azonban a felperes 2021. április 15. napjáig bezárólag nem nyilatkozott. Tekintettel arra, hogy a felperes a felhívása ellenére sem vonta perbe az engedményes- t, mint engedményest, ezért a perbeli legitimáció hiánya miatt a keresetet elutasította.

[17] A perbeli legitimáció fennállása esetére vizsgálta az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás megfelelőségét. Abból indult ki, hogy az rPtk. 209. § (5) bekezdése szerint a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre, ha azok egyébként világosak és érthetőek. A 2/2014. PJE határozat 1. pontja szerint a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések az árfolyamkockázatra vonatkozó, kizárólag az adóst terhelő tisztességtelensége akkor vizsgálendő és akkor

állapítható meg, ha az átlagosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető. Ennek vizsgálata során az Irányelv rendelkezéseit és az EUB azt értelmező ítélkezési gyakorlatát tartotta szem előtt, mert az uniós jog primátusának elvéből következően a hazai jogot az uniós jog hatékony érvényesülése érdekében az uniós joggal összhangban kell értelmezni. Idézte a Ptk. 205. § (4) bekezdését és a szerződés megkötésekor hatályos rHpt. 203.§-át, amely szerint a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, melynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja. Rögzítette, hogy ennek a tájékoztatási kötelezettségnek a megfelelő teljesítését a pénzügyi intézménynek kellett a perben bizonyítania.

[18] Megállapította, hogy az I. rendű alperes által a 2018. március 14. napján kelt 35. sorszámú előkészítő irathoz A/12. sorszám alatt csatolt kockázattartó nyilatkozat megfelel az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás EUB C-26/13., C-186/16., C-51/17., C-227/8. számú ítéleteiben, a Kúria 2/2019. PJE határozatában foglalt követelményeknek. Kitért arra is, hogy a 6/2013. PJE határozat indokolásának 3. pontja szerint a Pénzügyi szervezetek Állami Felügyelete által a Kúria megkeresésére 2013. május 31-én adott tájékoztatás szerint a 2001-2008. közötti időszakban a pénzügyi intézmények sem láthatták előre a jövőbeni árfolyamváltozásnak sem a mértékét, sem az irányát és a Bank1 stabilitás jelentései sem utaltak jelentős árfolyamváltozásra.

[19] Annak is jelentőséget tulajdonított, hogy a felperes a személyes meghallgatása során tett, a 30.G.41.954/2019/9. számú jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozata szerint a szerződést nem olvasta el, annak aláírását megelőzően a banktól nem kért felvilágosítást, az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatót nem olvasta el. Kiemelte, hogy a jóhiszeműség és tisztesség követelményének, az együttműködési kötelezettségnek megfelelően elvárható a fogyasztótól, hogy a nagy összegű és hosszabb távra szóló pénzügyi ügylet jellegéhez, a vállalt kockázat mértékéhez igazodóan tájékozódjon a szerződés megkötése előtt. Abban az esetben, ha a felperes a szerződés aláírását megelőzően átolvasta volna a perbeli kölcsönszerződés rendelkezéseit, a bank részéről adott írásbeli tájékoztatót, úgy megismerhette volna a deviza alapú kölcsön kockázatait.

[20] A kezelési díj fizetési kötelezettséget előíró általános szerződési feltételek tisztességtelenségét vizsgálva abból indult ki, hogy az rPtk. 523. § (2) bekezdése szerint kölcsön jogviszony esetén kamat fizetésére köteles az adós, amennyiben jogszabály másként nem rendelkezik. Mindezek alapján külön jogszabály a kamat fizetésén kívül egyéb díjak, költségek kikötését is lehetővé teszi. Az rHpt. 203. § (1) bekezdésének c) pontja, a 209. § d) pontja, a 212. § (2) bekezdése speciális rendelkezéseket tartalmaz, amely alapján a hitelező az ügyleti kamaton felül egyéb költségeket, díjakat számíthat fel. A jogalkotó felhatalmazása alapján az I. rendű alperes a kölcsön nyújtásért cserében járó ellenértéket kikötheti ügyleti kamat és egyéb költség formájában. Ennek alapulvételével az I. rendű alperes úgy is dönthet, hogy azt a díjat, amit kezelési költség, hitelbírálati díj címén kíván a felperesre terhelni beépíti az ügyleti kamat mértékébe. Úgy foglalt állást, hogy a kezelési költség, hitelbírálati díj a pénzkölcsön ellenértékeként vehető számításba, melynek tisztességtelensége vizsgálatát az rPtk. 209. § (4) bekezdése zárja ki.

[21] Az elsőfokú bíróság – az EUB C-51/17. számú ítéletének 5. pontjára hivatkozással – kitért arra is, hogy a rendelkezésre álló bizonyítási anyag alapján nem észlelt hivatalból a szerződés egyes kikötéseit vagy egésze vonatkozásában semmisséget.

[22] A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 78. § (1) bekezdése alapján a pervesztes felperest kötelezte az I. rendű alperes jogi képviselőjével felmerült ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére, amelynek összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) alapján állapította meg. A felperes illetékfeljegyzési joga alapján a pertárgyérték szerint meghatározott 475.000 forint feljegyzett kereseti illeték megfizetésére is a pervesztes felperest kötelezte.

Fellebbezés

[23] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben annak megváltoztatásával keresete teljesítését kérte, de indítványozta annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat meghozatalára kötelezését is arra hivatkozással, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást nem tárta fel.

[24] Érvélese szerint nem volt kötelező az engedményes perben állása az ügyben, perbeállításának elmaradása nem volt a kereset érdemi elbírálását kizáró perakadály, a kereset érdemi elutasításához sem vezethetett. Jelen perben kereseti igénye a kölcsönszerződés hitelezői pozíciójában álló I. rendű alperessel szemben volt érvényesíthető. Adott követelés engedményezése önmagában nem jelent alanycserét, egyebekben változatlanul hagyja a felek szerződéses pozícióját. A kölcsönszerződésből eredő követelés engedményezésével az engedményes csupán a rá átruházott követelést szerzi meg, a követelés átruházásával nem lép be a kötelembé. A szerződésre vonatkozóan jogalakító joggal a szerződő felek és jogutódai rendelkeznek. Az engedményes viszont nem jogutód a szerződésben, kizárólag a szerződésből eredő követelés tekintetében jogutódja az engedményezőnek. Ha a kötelezett az érvénytelenség további jogkövetkezményei levonása iránt az engedményezővel szemben pert indít, akkor e perben alperesként az engedményesnek nem kell perben állnia, de rá a perben hozott ítélet anyagi jogereje az rPp. 229. § (1) bekezdése alapján perben állása nélküli is kiterjed, mivel az engedményes az engedményezett követelés tekintetében az engedményező jogutódja. Az engedményes perben állása abban az esetben szükséges, ha a perben az átruházott követelést biztosító, rá átszállott biztosíték sorsáról is döntení kell. Kizárólag a felperes, I. rendű és II. rendű alperes a szerződő fél, míg az engedményes nem a szerződő fél I. rendű alperes általános jogutódja.

[25] Hivatkozása szerint megalapozatlanul jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy az A/12. sorszám alatt becsatolt kockázatfeltáró nyilatkozatban található tájékoztatás megfelel a követelményeknek. A már részletesen kifejtettükre figyelemmel azt emelte ki, hogy az I. rendű alperes nem adott tájékoztatást az árfolyamkockázat korlátlan

mértékű változásának lehetőségéről, az elégtelen tájékoztatás következményeként nem tudta felmérni a deviza és kamatkockázat gazdasági következményeit. Nem derült ki a törlesztőrészlet változás tájékoztatásban foglalt szabályozásából a súlyos leértékelődés lehetősége. Az árfolyam korlátlan emelkedésének lehetőségéről a tájékoztató nem tartalmaz egyértelmű, világos információkat. Nem láthatta át azt, hogy reális lehetősége áll fenn annak, hogy az árfolyamváltozás hatására az általa teljesítendő szolgáltatás mértéke a hitel futamideje alatt akár korlátlanul is megnövekedhet, vagyis úgy vállalta az ügylet jellegéből eredő árfolyamkockázatot, hogy nem volt tisztában annak valós tartalmával.

[26] Sételmezte, hogy az elsőfokú bíróság iratellenesen állapította meg, hogy nem olvasta át a kölcsönszerződés rendelkezéseit, ugyanis a 12.G.40.132/2017/34. számú jegyzőkönyv 3. oldal 2-4. bekezdésében azt nyilatkozta, hogy a debreceni Alperes1 fiókban a kész szerződést átolvasták az édesapjával, aztán a közjegyzőnél a lényeges részek felolvasása történt meg, mivel már jött a következő ügyfél.

[27] Továbbra is állította, hogy arról a szóbeli tájékoztatás során volt szó konkrétan, hogy nagy valószínűséggel így fog maradni ez a törlesztőrészlet, 60-70.000 forintot pedig ketten tudtak vállalni, ezért így belementek. Az elsőfokú bíró kérdésére azt is előadta, hogy diagramot, ábrát a törlesztő részletek várható változásáról nem mutattak, arról, hogy a jövedelmét is meghaladhatja a törlesztő részlet összege, szó nem volt, nem is lett volna igazából idő ilyen szintű tájékoztatásra. Álláspontja szerint ha a banki ügyintéző, név – akit nem lehetett meghallgatni, mert cím9 él – csak annyit mondott volna el a deviza alapú szerződés mibenlétéről, az árfolyamkockázatról, amennyi a kockázatfeltáró nyilatkozatban olvasható, az sem felelt volna meg a jogszabályoknak és az uniós követelményeknek. Hangsúlyozta, hogy az észszerűen eljáró fogyasztó nem köteles további kutakodást folytatni annak érdekében, hogy a hozzá eljuttatott üzenet valóságnak megfelelő, teljes tartalmát megismerje, az elsőfokú bíróság jogi alap nélkül vár el a fogyasztótól gyanakvást és információ keresést.

[28] Előadta, hogy a jelen eljárásban a bank által alkalmazott kockázatfeltáró nyilatkozatról a Kúria a 2021. május 19. napján kelt Gfv.I.30.262/2020/20. számú ítéletében megállapította, hogy az okiratokban rögzített tájékoztatásból a felperesek azt felismerhették, hogy a deviza alapú kölcsön felvételével árfolyamkockázatot vállalnak, az árfolyamkockázat teljes mértékben őket terheli, azt azonban nem, hogy az árfolyamváltozás jelentős lehet, nincsen felső határa, és ez gazdaságilag nehezen elviselhetővé válik számukra. Erre vonatkozó felhívást, figyelmeztetést egyik okirat sem tartalmaz. A tájékoztatást tartalmazó okiratok tényállásban idézett szövege alapján a felperesek nem tudták felmérni az árfolyamkockázat gazdasági következményeit (C-227/18. számú előzetes döntéshozatali ügyben született határozat 40. pontja).

Fellebbezési ellenkérelem

[29] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[30] Előadta, hogy a perbeli kölcsönszerződésből eredő követelését az engedményes-re engedményezte, melynek eredményeképp alanyváltozás következik be a kötelelem hitelezői (jogosulti) oldalán: az eredeti jogosult engedményező helyére belép az engedményes. A kötelelem az alanycsere ellenére egyebekben változatlan formában fennmarad. Az engedményezéssel az engedményes a régi jogosult helyébe lép, tekintettel arra, hogy az I. rendű alperes a követelés anyagi jogi jogosultja, és az engedményezés folytán ennek tekintendő az is, akire az eredeti jogosult (a követelését szerződéssel átruházta. Az engedményes engedményes mint a követelés jogosultja számára nem közömbös, hogy a követelése alapjául szolgáló Kölcsönszerződés, illetve biztosítékai egy esetleges érvénytelenség esetén mekkora összeg erejéig nyújt követelhetőséget, illetve a biztosíték kielégíthetőséget, következésképpen a felek perbeli jogvitája kizárólag az engedményes perbeállításával lett volna eldönthető. Ezt az álláspontot támasztják alá a BH2017.5.157. és a Kúria Pfv.20.031/2020/6. számú döntésekben foglaltak is. A jelen per a per tárgya olyan közös jog, illetőleg olyan közös kötelezettség, amely csak egységesen dönthető el. Az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül jutott arra a megállapításra, hogy a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perben a szerződést kötő felek, valamint a szerződésből eredő jogokat engedményezés útján megszerző harmadik személy perben állása nélkülözhetetlen, köztük ún. kényszerű, illetve egységes pertársaság áll fenn. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló nyilatkozatok és bizonyítékok okszerű mérlegelése útján jutott arra a jogszabályoknak megfelelő megállapításra, hogy a felperes keresete a perbeli legitimáció hiányára tekintettel nem megalapozott.

[31] Arra hivatkozott, hogy világosan és érthetően tájékoztatta felperest arról, hogy az árfolyamkockázat őt, mint adóst terheli, amelyből alaposan nem gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli. A felperes által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat egyértelműen és világosan tartalmazza, hogy az esetleges árfolyamkockázatot teljes egészében az adós viseli, és azt is, hogy akár nagyobb mértékű árfolyamváltozás is bekövetkezhet. Kitér továbbá az árfolyamváltozás törlesztőrészletek változásában megmutatkozó gazdasági következményeire. A Kúria már a 2/2014. PJE határozatában is deklarálta, hogy amennyiben a fogyasztó a Kockázatfeltáró nyilatkozatot aláírja, az ellenkező bizonyításáig úgy kell tekinteni, hogy „az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terhelő volta számára világos és érthető volt, illetve annak kellett lennie.”

[32] Felperes csak állította, de nem bizonyította, hogy tőle az árfolyamkockázat korlátosságát igazoló tájékoztatást kapott volna. A bizonyítás sikertelensége pedig a hivatkozott jogegységi határozatra figyelemmel a felperes terhére értékelendő [rPp. 164. § (1) bekezdés].

[33] A perbeli Kockázatfeltáró Nyilatkozat a már korábban kimunkáltak értelmében nem tisztességtelen, mivel az árfolyamkockázat lényegének, gazdasági következményeinek magyarázatát megadja (BH2020. 45.), a kockázat jelentős voltára hivatkozás mellett

kifejezetten utal a forint leértékelődésére, és annak gazdasági következményeire (BH2020.151.) illetve kinyerhető belőle az a következtetés, hogy az árfolyamkockázat következtében adós számára a szerződés teljesítése a forint leértékelődése következtében gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, a hátralévő tőketartozás és a törlesztőrészeket megnövekedése következtében (BH2020. 152.).

[34] Felhívta a figyelmet, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatásának világos és érthető voltát a Kúria joggyakorlata deklarálta. E körben hivatkozott a Kúria Gfv.VII.30.270/2019/6. számú Gfv.VII.30.356/2019/11. számú és Gfv.VII.30.208/2019/8. számú, tényállásukban lényegileg egyező eljárásokban született, az árfolyamkockázati tájékoztatás mikéntjének tisztességes voltát megállapító ítéletekre. A Kúria a Gfv.I.30.262/2020. számú végzésének [18] bekezdésében úgy ítélte meg, hogy habár az I. rendű alperes kockázattaljáró nyilatkozata alapján a felperesek azt felismerhették, hogy a deviza alapú kölcsön felvételével árfolyamkockázatot vállaltak, az árfolyamkockázat teljes mértékben őket terheli, azt azonban nem, hogy az árfolyamváltozás jelentős lehet, nincsen felső határa, és ez gazdaságilag nehezen viselhetővé válik számukra. Erre vonatkozó felhívást, figyelmeztetést egyik okirat sem tartalmaz. A Kúria idézett indokolása ellentétes a Gfv.VII.30.270/2019/6. számú eseti döntés [35] bekezdésében foglalt jogi okfejtéssel is, ahol a Kúria elvi élel rögzítette, hogy a 2/2014. PJE határozat indokolásából „Kiolvasható az is, hogy az árfolyamkockázat várható alakulásának, realitásának megjelölése nem elvárás a fogyasztó felé teljesítendő tájékoztatással szemben.”

[35] A perbeli kockázattaljárás világos és érthető módon megtörtént, a felek közötti jelentős egyenlőtlenség sem a 93/13/EGK Irányelv, sem az irányelvi rendelkezéseket implementáló hazai jogszabályok alapján nem mutatható ki, a tisztességtelenség megállapíthatóságának nem állnak fenn a feltételei.

[36] Felperes a fellebbezésében alaptalanul hivatkozik az EUB C-51/17. számú döntésben foglaltakra. A Kúria elnöke által felállított Konzultatív Testület 2018. október 10-én megtartott üléséről felvett jegyzőkönyvében a Kúria azt deklarálta, hogy a C-51/17. számú EUB ítélet megerősítette a Kúria 6/2013. és 2/2014. PJE határozataiban testet öltő értékelési kritériumokat. Hivatkozott a Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 10-én született állásfoglalására, amely az EUB árfolyamkockázatról szóló tájékoztatásokra vonatkozó döntéseinek ismeretében rögzítette, hogy „a Konzultációs Testület a vizsgálat tapasztalatai, valamint az Európai Unió Bírósága által különösen a C-26/13, C-186/16., C-51/17. számú ügyekben a tájékoztatás tisztességtelensége tárgyában kifejtettek alapján megállapította, hogy a Kúriának az ezzel kapcsolatos elvi iránymutatásai (6/2013. PJE határozat 3. pontja; 2/2014. PJE határozat 1. pontja) változatlanul irányadóak.”

[37] A Kúria 6/2013. PJE határozata értelmében „A tájékoztatási kötelezettség nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére. Ahogy arra a Legfelsőbb Bíróság a BH2012/7/G.4. számon közzétett elvi határozatában már rámutatott, a pénzügyi intézménynek nem kellett arról nyilatkoznia, hogy a hosszabb távra kötött szerződés ideje alatt mi lehet az árfolyamváltozás

felső határa. Ilyen tartalmú tájékoztatási kötelezettséget egyébként nem is lehetne teljesíteni, mert az átfolyam emelkedésének, csökkenésének nincs pontosan előre látható, kiszámítható mértéke, illetve korlátja, különösen ilyen hosszú időintervallum esetén.” A Kúria a 2/2014. PJE határozatában tovább vizsgálta, hogy a pénzügyi intézmény által az árfolyamkockázattal kapcsolatban adott nem megfelelő tájékoztatás eredményezheti-e a szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezéseinek tisztességtelenségét. A Kúria döntése szerint az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás csak abban az esetben eredményezi az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezések tisztességtelenségét, ha az átlagosan tájékozott fogyasztó számára nem volt világos, nem volt érthető, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terheli és a kedvezőtlen változásnak nincsen felső határa. Mindezek alapján, a szerződés szövege és a pénzügyi intézmény külön tájékoztatása alapján az „átlagosan tájékozott fogyasztó” mércéjén keresztül aggálytalanul megállapítható, hogy árfolyamkockázat fennáll és az korlátozás nélkül a felperest terheli, így a vizsgált kikötés az rPtk. 209. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem tisztességtelen. Sem a Kúria, sem az EUB joggyakorlata alapján nem szükséges az, hogy a Kockázatfeltáró Nyilatkozat az árfolyamkockázat viselésének korlátatlanságát, illetve a szerződés mögött álló valamennyi közgazdasági törvényszerűség magyarázatát kifejezetten és szövegszerűen tartalmazza.

[38] Hangsúlyozta, hogy a Kúria BH2021. 141. számon közzétett eseti döntésének [40] pontjában arra az álláspontra helyezkedett, hogy az árfolyamkockázat körében nyújtott tájékoztatás megítélésénél a korlátozott precedensrendszer nem érvényesül, mivel az eljárás tárgya nem annak a jogkérdésnek a megítélése, hogy milyen követelményrendszer teljesülése esetén tekinthető az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás tisztességesnek, hanem a konkrét perbeli szerződéses rendelkezéseket, illetve az Általános Kockázatfeltáró Nyilatkozatot kellett értelmeznie annak eldöntése érdekében, hogy az adott tájékoztatás a Kúria 6/2013. számú, illetve 2/2014. számú PJE határozataiban, illetve az EU Bíróság döntéseiben megfogalmazott követelményrendszer alapján tisztességesnek minősül-e. Ezt az álláspontját a Kúria Gfv.VII.3Q256/2020/9. számú végzésének [36] pontjában is megerősítette: „A Kúria hivatkozott határozatban [Gfv. VII.3Q256/2020/9. számú határozat] úgy foglalt állást, hogy az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás tisztességtelenségének megítélése nem jogkérdés eldöntését, hanem a tájékoztatás értelmezését igényli”. Mindezekre tekintettel a Kúria számára a Kúria Gfv.I.30.262/2020/20. számú határozatában foglaltak nem irányadóak.

[39] Kiemelte, hogy a peres felek közötti Kölcsönszerződés, Jelzálogszerződés, illetve az azok részét képező Lakossági ÁSZF és Ingatlan ÁSZF rendelkezései kifejezetten kitérnek arra, hogy a havi törlesztő részlet nagyobb, jelentősebb mértékben is változhat, az árfolyamok kedvezőtlen változása veszélyeztetheti az adós és az adóstársak kölcsöntörlesztési képességét, és ezen oknál fogva az I. rendű alperesi bank jogosult a kölcsönt forint kölcsönre változtatni vagy további biztosítékot kérni, továbbá arra, hogy az árfolyamkockázatot kizárólag az adós viseli.

[40] A Kúria a Gfv.VI.30.123/2021/7. sorszámú ítéletében az I. rendű alperes (jogelődje) által alkalmazott, a jelen perbelinél szűkszavúbb árfolyamkockázati tájékoztatást megfelelőnek fogadta el. A Kúria az egyik legújabb, Gfv.VI.30.1 10/2022/6. sorszámú

Ítéletében szintén az I. rendű alperesi jogelőd által alkalmazott, a jelen perbelinél kevesebb részletet tartalmazó árfolyamkockázati tájékoztatás körében állapította meg azt, hogy az világos és érthető volt, amely megfelelt a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatban rögzített iránymutatásoknak. A Kúria az itt hivatkozott döntéseiben kiemelte, hogy a perbeli tájékoztatás szerkezetileg és fizikailag is elkülönül az egyedi szerződéstől és az ÁSZF-től, címe is egyértelmű és figyelemfelhívó jellegű. Megszövegezésében is az adós figyelmének hangsúlyos felkeltését célozza, laikus fogyasztók számára is közérthetően és világosan megfogalmazott mondatokban rögzíti az elvárt tartalmat.

[41] A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a Jpe.I.60.015/2021/15. számú végzésében a világosság és az érthetőség tesztje körében további elvi jelentőségű iránymutatást adott: „A 2/2014. PJE határozat azzal a kötelező értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet.” (Jpe.I.60.015/2021/15. számú végzés [34] pontja). A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a Jpe.II.60.021/2021. számú jogegységi panasz eljárásban a Jpe.I.60.015/2021/15. számú végzésében foglaltakat fenntartotta. E mellett, a Kúria mind a két jogegységi panasz eljárásban meghozott végzésében elvi éllel rögzítette, hogy a Kúria bármely határozatának a rögzített elvi tartalomhoz képest ellentétes értelmezése kötelező erejűként már nem hivatkozható: „A tisztességes tájékoztatás mércéjéről, mint a jelen jogegységi panasz eljárásban jelentőséggel bíró jogkérdésről a Kúria a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatában már döntött. Ebben kimondta, hogy a Kúria bármely határozatának a rögzített elvi tartalomhoz képest ellentétes értelmezése kötelező erejűként már nem hivatkozható. Mindezek alapján a Kúria elvi jelentőségű iránymutatásai alapján is az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás akkor világos és érthető, ha (i) vagy kifejezetten tartalmazza, hogy az árfolyam kedvezőtlen változásának nincsen felső határa vagy (ii) ilyen expressis verbis információ hiányában az olyan tartalmú tájékoztatás, amely alapján az átlagosan tájékozott fogyasztó számára egyértelmű, hogy árfolyamkockázat azaz árfolyam változás reálisan felmerülhet, az számára kedvezőtlen irányú is lehet, és hatása a fogyasztóra nézve gazdaságilag akár jelentőssé válhat.

[42] A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a későbbi, Jpe.II.60.021/2021. számú (már a jelen perbeli I. rendű alperes árfolyamkockázati tájékoztatóját alapul vevő) eljárásában meghozott Jpe.II.60.021/2021/17. számú határozatával a jogegységi panasz eljárást az I. rendű alperesi pénzügyi Kockázatfeltáró Nyilatkozatának, illetve árfolyamkockázati tájékoztatásának vizsgálata és az árfolyamkockázatot felperesre telepítő szerződéses rendelkezés tisztességtelen vagy tisztességes voltáról való érdemi döntés meghozatala nélkül megszüntette és kimondta, hogy az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatást, így I. rendű alperes jelen perrel érintett tájékoztatóját is a Kúria Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatában rögzített elvi tartalom alapján kell minden egyes ügyben egyedileg elbírálni.

[43] A fentiekre figyelemmel a felperes által aláírt Kockázatfeltáró Nyilatkozat semmi olyat nem tartalmaz, amely szerint az árfolyamkockázatnak bármilyen korlátja lenne, sőt, kifejezetten arról tájékoztatta felperest, hogy az árfolyamkockázatot korlátlanul, teljes egészében az adós viseli. A Kockázatfeltáró Nyilatkozat tartalmazza, hogy az árfolyamváltozás hatásaként a törlesztő részletek mind a tőke, mind a kamat tekintetében változhatnak. Nem vitás, hogy az árfolyamváltozás iránya és mértéke nem jósolható) így ennek hiánya nem lehet jogszabálysértő. Következésképp az árfolyamkockázat akár korlátlan is lehet. Megállapítható tehát, hogy az I. rendű alperesi tájékoztatásokból nem vonható le olyan következtetés, hogy az árfolyamkockázatnak bármilyen korlátja is lenne.

[44] A fentieket meghaladóan az Ingatlan ÁSZF 8.6. pontja is az alábbiakról rendelkezik: „Adós/Adóstárs(ak) tudomásul veszi(k), hogy a kölcsön igénybevételével együtt járó, az árfolyamváltozásokból eredő kockázatot teljes mértékben maguk viselik. A Bank fenntartja annak jogát, hogy amennyiben az árfolyamok kedvezőtlen változása – a Bank megítélése szerint veszélyezteti Adós/Adóstárs(ak) kölcsöntörlesztési képességét, a fennálló kölcsöntartozást visszavonhatatlanul forintra átváltsa. Az Ingatlan ÁSZF 8.6. pontjának fent írt rendelkezései kifejezetten felhívják az adós figyelmét arra, hogy az árfolyamváltozás kedvezőtlen alakulása és ebből eredően az adós kölcsöntörlesztési képességének (esetleges) veszélybe kerülése esetén a banknak lehetősége nyílik a fennálló kölcsöntartozást forintra átváltani. Az Ingatlan ÁSZF 8.6. pontjának fent hivatkozott pontjának első fordulata túl, -- mely szerint a kölcsön igénybevételével együtt árfolyamkockázat merül fel, és azt teljes egészében az adós viseli, - az Ingatlan ÁSZF 8.6. pontjának fenti, 37. bekezdésben hivatkozott rendelkezésének második fordulata tartalmaz egy olyan rendelkezést is, mely kifejezetten felhívja az adós figyelmét arra, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázat olyan súlyos mértékű lehet, melynek következtében az adós kölcsöntörlesztési képessége is veszélybe kerülhet (gazdasági hatás). A jelentős gazdasági következmények esetlegesen hirtelen történő bekövetkezésének, azaz a nagyobb mértékű árfolyamromlás miatt megnövekedő törlesztő részletek megjelenésének lehetősége – a 39. pontban foglaltakat meghaladóan - a laikus fogyasztó számára félreérthetetlen módon jelenik meg a nyújtott biztosítékokkal kapcsolatos szerződéses rendelkezésekben is. A biztosítékokkal kapcsolatos szerződéses rendelkezések egyértelműen kifejezésre juttatják az árfolyamromlás olyan jelentős mértékben történő bekövetkezésének lehetőségét, melynek következtében az adós a bank részére nyújtott biztosíték kiegészítésére lesz köteles. Az itt írt gazdasági következmények bekövetkezése reális lehetőségének kiemelt jelentőségét igazolja az is, hogy amennyiben az adós a biztosíték adási kötelezettségének nem tesz eleget, az súlyos szerződésszegésnek minősül.

[45] A fentiekre tekintettel a jelentős árfolyamromlásra utaló figyelmeztetés, valamint az arra vonatkozó figyelemfelhívás, hogy az árfolyamkockázat viselésének a fogyasztó oldalán akár súlyos gazdasági következményei is lehetnek, alperes tájékoztatásából egyértelműen kitűnik, következésképp a (i) Kölcsönszerződés, (ii) a Jelzálogszerződés, (iii) az Ingatlan ÁSZF, (iv) a Lakossági ÁSZF és a (v) Kockázatfeltáró Nyilatkozat rendelkezéseinek együttes értelmezése alapján felperes számára egyértelmű és világos kellett, hogy legyen annak ténye, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az árfolyamváltozás korlátlan is lehet, melynek következtében az árfolyamkockázat viselése felperes számára gazdaságilag akár nehezen elviselhetővé is válhat.

[46] Az általános szerződési feltételek szabályozási megoldása megfelel az átláthatóság már korábban ismertetett a Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatban összegzett -- követelményének, világosnak és érthetőnek tekinthető, melyből következően a Kölcsönszerződés árfolyamkockázat viselését szabályozó általános szerződési feltételeinek tisztességtelensége, és emiatt a perbeli szerződés egészének érvénytelensége nem állapítható meg. [BH 2022.5.130.1

[47] A teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt Kockázatfeltáró Nyilatkozatot felperes a Kölcsönszerződés megkötését (2008. október 30.) jóval megelőzően, 2008. október 13. napján írta alá, így annak aláírását követően majd három hét, azaz több, mint elegendő idő állt rendelkezésére, – azaz reális lehetősége volt felperesnek arra, – hogy átgondolt és megalapozott döntést hozhasson arról, hogy a Kölcsönszerződést az adott kockázatokkal megkösse-e. Az I. rendű alperesi tájékoztatás a Kúria e körben kialakult legújabb gyakorlatának is megfelelt, azaz I. rendű alperes árfolyamkockázati tájékoztatója alapján felperes világos és érthető tájékoztatást kapott az őt terhelő árfolyamkockázat konkrét lényegéről, mibenlétéről, fizetési kötelezettségére gyakorolt hatásáról, valamint arról, hogy a kockázatviselésének nincs felső határa, így az számára akár oly mértékben is nehezen elviselhetővé válhat, hogy az veszélyezteti a kölcsöntörlesztési képességét. (gazdasági hatás). Minezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a jogszabályoknak megfelelően jutott arra a megállapításra, hogy „ a becsatolt kockázatfeltáró nyilatkozat megfelel az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás követelményeinek.”

[48] A felperes a fellebbezési ellenkérelemre benyújtott észrevételében kiemelte, hogy a Kúria Jogegységi Panasztanácsa a Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatában bemutatta és összegezte a megfelelő tájékoztatással kapcsolatos követelményeket és elvárásokat, az EUB ítéleteiben – többek között a C-51/17. számú ítéletben – foglaltak alapján, valamint a Kúria 6/2013. és 2/2014. PJE határozataiban rögzítettekre is figyelemmel. A Kúria a Gfv.I.30.262/2020/20. számú határozata [17] és [18] pontjaiban lényegében a perbelivel azonos tájékoztatást vizsgálta, és arra a következtetésre jutott, hogy az nem megfelelő. Utalt arra, hogy a Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozat kimondta, hogy az ott rögzített elvi tartalomhoz képest ellentétes értelmezés kötelezőként a továbbiakban már nem hivatkozható. Álláspontja szerint az I. rendű alperes által hivatkozott ítéletek a jelen per szempontjából sem minősíthetők precedens értékűnek. Ismételten kiemelte, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás 8. pontjában rögzítettek szerinti tartalma nem elegendő az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára. Ezért a felperes számára sem volt az, aki nem láthatta át, hogy reális lehetősége áll fenn annak, hogy az árfolyamváltozás hatására az általa teljesítendő szolgáltatás mértéke a hitel futamideje alatt akár korlátlanul is megnövekedhet, vagyis úgy vállalta az ügylet jellegéből eredő árfolyamkockázatot, hogy nem volt tisztában annak valós tartalmával.

[49] A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az ítéltábla döntése és jogi indokai

[50] Az elsőfokú ítéletnek nem volt olyan rendelkezése, amely az rPp. 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett, ezért azt az ítéltábla teljes terjedelmében bírálta felül, figyelemmel a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem indokaira.

[51] A felperes fellebbezése megalapozott.

[52] Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére az rPp. 252. § (2) és (3) bekezdései alapján nem volt ok. Az elsőfokú bíróság a jogvita érdemi eldöntése érdekében a tényállás megállapításához szükséges bizonyítást lefolytatta, az rPp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségének a felek tényállításaihoz és a saját jogi álláspontjához képest eleget tett. Önmagában az nem indokolja az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, ha adott esetben a bizonyítékok értékelése az elsőfokú bíróság részéről kirívóan okszerűtlen, mert ebben az esetben a másodfokú bíróság a rendelkezésre bocsátott bizonyítékokat az elsőfokú bíróságtól eltérően értékelheti és a tényállást ennek alapján állapítja meg. Az a körülmény sem vezethet az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséhez, hogy az elsőfokú bíróság a döntés meghozatala során nem vette figyelembe, vagy nem helytállóan értelmezte az EUB nemzeti bíróságokra kötelező előzetes döntéshozatali ítéleteiben foglaltakat, mert ezt az érdemi felülbírálat során kell és lehet a másodfokú bíróság részéről orvosolni.

[53] A felperes megalapozottan hivatkozott arra a fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság iratellenesen rögzítette az ítélete indokolásában a személyes meghallgatása során a szerződés aláírása előtti átolvasására tett egyértelmű nyilatkozatát.

[54] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és annak indokaival nem értett egyet.

[55] A felperes helyes fellebbezési érvelése szerint nem volt kötelező az engedményes perben állása az ügyben, perbe vonásának elmaradása nem volt a kereset érdemi elbírálását kizáró perakadály, a kereset érdemi elutasításához sem vezethetett.

[56] Nem vitásan az I. rendű alperes a kölcsön szerződésből eredő követelését és annak járulékait az 2017. május 3. napján megkötött engedményezési megállapodással a perben nem álló engedményes-re ruházta át. Mind a rPtk. 328. § (1) és 329. § (2) bekezdése, mind a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:193. § (1) és (2) bekezdése alapján az engedményezés folytán a II. rendű alperes csak a kölcsönszerződésből eredő követeléseket, valamint a követelést biztosító jelzálogjogból eredő jogokat szerezte meg, e követelések jogosultjává vált, viszont nem szálltak át rá a kölcsönszerződés alapján a hitelezőt megillető egyéb jogok és a hitelezőt terhelő kötelezettségek. Ezért az engedményes

az engedményezés következtében nem vált a kölcsönszerződés alanyává, nem vált szerződő félle. Ebből következően a kölcsönszerződés érvénytelensége és annak jogkövetkezménye levonása iránti igény kizárólag az I. rendű alperessel szemben érvényesíthető, vele szemben az engedményes perben állása nélkül érdemi döntés hozható. Ezért az elsőfokú bíróság alaptalanul utasította a keresetet azért el, mert a felperes bírói felhívás ellenére nem vonta perbe az engedményest.

[57] A perben az I. rendű alperes volt köteles bizonyítani, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási kötelezettségét a szerződés típusával és tartalmával összhangban, az rHpt. 203. § (6)-(7) bekezdéseivel előírt módon valóban teljesítette, tájékoztatása az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatban világos és érthető volt, a tájékoztatás kiterjedt arra, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag a felperest terheli, és az árfolyam felperesre kedvezőtlen változásának nincs felső határa. Ezen túlmenően bizonyítania kellett azt is, hogy az árfolyamkockázatról olyan időben tájékoztatta a felperest, hogy kellő idő állt rendelkezésére ahhoz, hogy árfolyamkockázat jelentőségét és hatását megértse, és az ebből rá háruló következményeket megfontolja.

[58] Az árfolyamkockázatról az I. rendű alperes a külön íven szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozatban arról tájékoztatta a fogyasztót, hogy a svájci frankban nyilvántartott kölcsön igénybevételével együtt járó, az árfolyamváltozásból eredő kockázatot teljes mértékben maguk viselik. Felhívta a figyelmet arra, hogy a kamat és az árfolyam változhat, ennek következtében a havi törlesztőrészlet is – a forintkölcsönökhöz képest – gyakrabban és nagyobb mértékben változhat kedvezően vagy kedvezőtlenül. A forint árfolyamának gyengülésekor a törlesztő részlet növekszik, míg az árfolyam erősödése esetén a törlesztő részlet csökken. A devizakölcsönök kamatait a devizakamatok ingadozása is befolyásolhatja. A fellebbezési ellenkérelemben hivatkozott Ingatlan ÁSZF 8.6. pontja ehhez képest arról rendelkezett, hogy az I. rendű alperes a kölcsöntartozást forintra válthatja át abban az esetben, ha megítélése szerint az árfolyamok kedvezőtlen változása a kölcsöntörlesztési képességet veszélyeztetné. A felek által kötött további jelzálogszerződés I. rendű alperes által megjelölt szerződési feltétele pedig – a fentiekől függetlenül – a zálogtárgy értékcsökkenésének esetét szabályozta. Megalapozottan hivatkozott tehát a felperes a fellebbezésében arra, hogy a kockázatfeltárás nem felelt meg a jogszabályi rendelkezéseknek: a tájékoztatóból hiányzott az arra vonatkozó figyelmeztetés, hogy az árfolyamkockázatnak a fogyasztóra nézve súlyos gazdasági következményei lehetnek, nem volt alkalmas annak felmérésére, hogy az árfolyamváltozás milyen – korlátlan – hatásokkal járhat.

[59] Az általános szerződési feltétel tisztességtelenségének vizsgálata során abból kellett kiindulni, hogy az uniós jog a Lisszaboni Szerződést jóváhagyó kormányközi konferencia Záróokmányának 17. számú mellékletében vállaltak szerint elsőbbséget élvez minden tagállamban. Az EUB C-14/83. számú Sabine von Colson-ítélete 26. pontjában kifejtettekből következően a nemzeti, adott esetben az Irányelv átültetéséről gondoskodó jogszabályokat a nemzeti bíróságok az Irányelv szövegének és céljának megfelelően kötelesek értelmezni. Az EUB C-135/77. számú Bosch-ítéletében foglaltak szerint az előzetes döntéshozatali eljárásban kihirdetett ítélet rendelkező részében írtak kötik a tagállami bíróságot az uniós jog értelmezése körében, a döntés indokainak figyelembevételével. Az rPtk. tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó szabályai az Irányelv harmonizálását szolgálják, így azokat

az uniós joggal összhangban, az uniós jog elsőbbségére és az EUB ítélezési gyakorlatára tekintettel kell alkalmazni. Az EUB előzetes döntéshozatali eljárásban kifejtett álláspontja ugyanis a tagállami bíróság számára kötelező jelleggel magyarázza és pontosítja az uniós jogszabály jelentését és terjedelmét, ahogy azt annak hatálybalépésétől kezdődően értelmezni és alkalmazni kell, illetve kellett volna (C-92/11. számú RWE Vertrieb-ítélet 58. pont).

[60] A 2/2014. PJE határozatban foglaltak alapján a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésnek az a rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot – a kedvezőbb kamatmérték ellenében – korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszabályként nem, kizárólag akkor vizsgálható, ha a tájékoztatás nem volt világos, illetve nem volt érthető. Ha e vizsgálat eredményeként az állapítható meg, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás hiányzott, vagy nem volt világos, nem volt érthető (átlátható), akkor ez önmagában megalapozza e rendelkezés tisztességtelenségét, és ennek következtében a szerződés érvénytelenségét, mert az érvénytelenség a konstrukció lényegi elemét érinti [rPtk. 239. § (2) bekezdés, 2/2014. PJE határozat III.1. pont].

[61] A kölcsön deviza alapú voltát és az árfolyamkockázatnak a felperesre történő áthárítását a szerződés a tájékoztatástól függetlenül is világosan tartalmazta, amelyet az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes, körültekintő, átlagos fogyasztónak fel kellett ismernie. Kizárólag a kockázat átvállalásának korlátlanúsága lehet olyan kérdés, amelynek mentén a kockázatvállalások tisztességtelensége vizsgálható.

[62] Ezek vizsgálatával kapcsolatban az ügyben eljáró bíróságnak figyelembe kell vennie a bírói jogalkalmazást meghatározó 2/2014. és 6/2013. PJE határozatokban kifejtetteket, továbbá az EUB joggyakorlatában, így különösen a C-26/13. számú ítéletben, a C-186/16. számú ítéletben, a C-51/17. számú ítéletben, a C-227/18. számú végzésben és C-776/19–C-782/19. számú egyesített ügyekben hozott ítéletben megfogalmazott, a fogyasztóval szemben alkalmazott általános szerződési feltételekben az árfolyamkockázatra vonatkozó világos, érthető és átlátható tájékoztatás követelményével kapcsolatos szempontokat. Az árfolyamkockázatról adott konkrét tájékoztatás világos és egyértelmű voltának megítélésére az adott ügy körülményeinek mérlegelésével kerülhet sor. Az EUB C-51/17. számú ítéletében kifejtettek szerint egyedül az ügyben eljáró nemzeti bíróság feladata az adott ügy valamennyi körülményét figyelembe véve annak megítélése, hogy a fogyasztó megfelelő tájékoztatást kapott-e az árfolyamkockázatról. Ebből következően nem a felek által a bírói joggyakorlat alátámasztásául csatolt, egyedi ügyben hozott ítéletekben kifejtetteknek van jelentősége, hanem az adott ügyben rendelkezésre álló bizonyítékok alapján lehet állást foglalni a tájékoztatás megfelelő voltával kapcsolatban.

[63] Az átláthatóság követelményének tiszteletben tartása érdekében a pénzintézet által nyújtott tájékoztatásnak lehetővé kell tennie a fogyasztó számára nem csupán annak megértését, hogy az árfolyamváltozástól függően a kölcsön nyilvántartásának pénzneme és a fizetés pénzneme közötti árfolyam változása kedvezőtlen következményekkel járhat a pénzügyi kötelezettségeire nézve, hanem azt is, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön

felvétele keretében megértse azt a tényleges kockázatot is, amelynek a szerződés teljes időtartama alatt kiteszi magát abban az esetben, ha az a pénznem, amelyben a jövedelmét kapja, a nyilvántartás pénzneméhez képest jelentősen leértékelődik (C-776/19–C-782/19. számú egyesített ügyekben hozott ítélet 72. pont).

[64] Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a pénzügyi szolgáltatóhoz képest információs szintje tekintetében hátrányosabb helyzetben lévő, fogyasztónak minősülő adós valóban csak akkor tud megalapozottan döntést hozni arról, hogy vállalja-e a kölcsönszerződés megkötésével járó kockázatot, és e kockázatokra is tekintettel a szerződésből eredő kötelezettségeket, ha világos, érthető, átlátható tájékoztatást kapott a kockázatokról, és elegendő idő állt a rendelkezésére a szerződés áttanulmányozására, rendelkezéseinek értelmezésére.

[65] A fogyasztótól valóban elvárható, hogy a rendszerint nagy összegű és hosszabb távra szóló ügylet jellegéhez, nagyságrendjéhez, a vállalt kockázat mértékéhez igazodóan tájékozódjon a szerződés megkötése előtt, a szerződési feltételeket tartalmazó okiratot – az átlagfogyasztótól elvárható gondossággal – áttanulmányozza, és ha a szerződésben olyan rendelkezéseket észlel, amelyeket nem ért, megfelelő magyarázatot igényeljen [2/2012. (XII. 10.) PK vélemény]. Az ebben a körben megnyilvánuló esetleges mulasztása, gondatlan eljárása azonban csak abban az esetben eshet a terhére, ha a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás egyébként megfelelő volt (Kúria Gfv.VII.30.090/2020/9. számú ítélet 42. pont)

[66] Az EUB több határozatban is megfogalmazott iránymutatása szerint nem meghatározott kifejezéseknek kell szerepelniük az árfolyamkockázati tájékoztatásban, hanem a tájékoztatás egészének kell alkalmasnak lennie arra, hogy fogyasztó felismerje annak veszélyét: az árfolyamromlás valós, a kölcsön futamideje alatt bekövetkezhet, jelentős lehet, gazdasági helyzetét súlyosan érintheti.

[67] 2/2014. PJE határozat 1. pontjához fűzött indokolás alapján a szerződéses feltételekből és az alperes által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen annak kell felismerhetőnek lennie az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa. A Kúria 6/2013. Polgári jogegységi határozatának 3. pontja szerint a pénzügyi intézményt a jogszabály alapján terhelő tájékoztatási kötelezettségnek ki kellett terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletekre.

[68] A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozata értelmében a 2/2014. PJE határozat 1. pontja azzal a kötelező (kiegészült) értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén

és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet.

[69] Az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítéletének 3. pontja szerint az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni tudja egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. A világos és érthető megfogalmazás követelményéből eredően tehát az információs hátrányban lévő fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni a szerződéskötéskor, hogy megfelelően fel tudja mérni az árfolyamkockázatot, pontos és érthető szempontok alapján értékelhesse a számára ebből eredő lehetséges gazdasági következményeket (C-26/13. és C-186/16. számú ítéletek). E körben pedig figyelemmel kell lenni arra is, hogy nem fogadható el az I. rendű alperest terhelő tájékoztatási kötelezettség teljesítéseként az sem, ha a fogyasztó több rendelkezés, így a kölcsöntartozás forintra való átváltására vonatkozó feltételek egybevetése alapján csak kikövetkeztetni tudja az árfolyamkockázat jellegét, a következmények viselésének fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, ez ugyanis szintén nem lenne világos és érthető tájékoztatásnak tekinthető.

[70] A perbelivel azonos tartalmú tájékoztatást a Kúria már vizsgálta egyebekben a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozat meghozatalát követően és azt tisztességtelennek találta (Gfv.VI.30.522/2021/4.).

[71] A fentiekre figyelemmel az árfolyamkockázat valós tartalmáról a szerződés nem tartalmazott a fenti követelményeknek megfelelő világos és érthető tájékoztatást. A perbeli tájékoztatás és a szerződés rendelkezései alapján lényegében csak azt ismerhette fel a fogyasztó, hogy a törlesztőrészlet összege gyakrabban és nagyobb mértékben változhat, ezen túlmutató, az árfolyamkockázat lehetséges, felső határ nélküli kedvezőtlen gazdasági következményeivel kapcsolatos megállapítások azonban nem voltak levonhatók az átlagos fogyasztó által. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos, I. rendű alperes által hivatkozott szabályozás ezért nem felel meg az átláthatóság követelményének, nem hívta fel a figyelmet a lehetséges árfolyamváltozáshoz kapcsolódó hosszútávú és jelentős negatív következmények kockázatára (C-609/19. számú ítélet 52-54. pontok). Abból nem derül ki egyértelműen és világosan, hogy a forint – esetlegesen súlyos – leértékelődése a fogyasztó pénzügyi kötelezettségeire milyen hatással lehet, ahhoz képest milyen arányban változhat a fizetési kötelezettség mértéke.

[72] Az I. rendű alperes tehát a külön íven szövegezett nyilatkozattal együtt sem tett eleget az árfolyamkockázattal kapcsolatos megfelelő tájékoztatás megadására vonatkozó

kötelezettségének, ami az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezések semmisségét eredményezi és a rPtk. 239. § (2) bekezdése alapján a szerződés egészének érvénytelenségét vonja maga után.

[73] Mindezek alapján a fenti körülményeket összességében értékelve a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a kölcsönszerződéshez kapcsolódóan adott tájékoztatás nem felel meg a megfelelő tartalmú tájékoztatással szembeni elvárásnak abban az értelemben, ahogy azt a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatának elvi tartalma (34. pont) előírja. A kockázatfeltárás tartalma ezért nem volt megfelelő, a megfelelő tájékoztatás hiányában nem tekinthetők érthetőnek és világosnak az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul a felperesre hárító általános szerződési feltételek, ezért vizsgálható e feltételek tisztességtelensége.

[74] A Kúria a Gfv.VII.30.090/2020/9. számú ítélet 31. pontjában azt fejtette ki, hogy ha az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem volt világos, nem volt érthető (átlátható) a tájékoztatás hiánya vagy nem megfelelő volta miatt, ez önmagában megalapozza e rendelkezés tisztességtelenségét, ennek következtében a szerződés érvénytelenségét, mert az érvénytelenség a konstrukció lényegi elemét érinti [rPtk. 239. § (2) bekezdés]. Az EUB C-776/19. – C-782/19. számú egyesített ügyekben 2021. június 10-én hozott ítéletében az Irányelv 3. cikke (1) bekezdésének értelmezésével kapcsolatban kifejtettekben az következik, hogy valamely kölcsönszerződésnek azok a feltételei, amelyek előírják, hogy a számla pénzneme a deviza, a fizetés pénzneme pedig az ettől eltérő nemzeti fizetőeszközben van meghatározva, és amelyek következtében az árfolyamkockázatot – amelynek felső határa nem korlátozott – a kölcsönfelvevő viseli, a feleknek a szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idézhetnek elő a fogyasztó kárára, ha a szolgáltató az átláthatóság követelményét a fogyasztóval szemben tiszteletben tartva nem számíthatott észszerűen arra, hogy a fogyasztó egyedi megtárgyalást követően elfogadja az ilyen szerződési feltételekből eredő aránytalan árfolyamkockázatot.

[75] Figyelemmel arra, hogy a szerződésnek nincs olyan feltétele, amely lehetőséget adna a felpereseknek az árfolyamváltozás kockázatának és az abból származó érdeksérelmeknek a megszüntetésére vagy enyhítésére, és a szerződés más módon sem ellensúlyozza a kockázat korlátozás nélküli felperesre hárítását, a szerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul a felperesre hárító feltétele a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a felperes hátrányára állapítja meg a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit. A szerződés kizárólag az I. rendű alperesnek biztosít egyoldalú jogosultságot a szerződés módosítására a felpereseket a jövőre nézve terhelő árfolyamváltozás kockázatának megszüntetése érdekében, a deviza alapúság megszüntetésével.

[76] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az EUB a C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében kifejtettekre is figyelemmel – amely szerint egyedül az ügyben eljáró nemzeti bíróság feladata az adott ügy valamennyi körülményét figyelembe véve annak megítélése, hogy a fogyasztó megfelelő tájékoztatást kapott-e az árfolyamkockázatról – az adott ügyben a

bíróság rendelkezésére bocsátott okirati bizonyítékokat és a felek előadását az rPp. 206. § (1) bekezdésében foglaltak szerint értékelve az elsőfokú bírósággal egyezően arra a következtetésre jutott, hogy a szerződésben a korlátlan árfolyamkockázat viselésének a felperesekre telepítéséről szóló feltételek nem világosak, nem érthetőek, nem átláthatóak, továbbá a felek viszonyában a felperesek hátrányára egyensúlytalanságot okoznak, mert az I. rendű alperes jóhiszemű eljárása esetén az átláthatóság követelményét a felperesekkel szemben tiszteletben tartva észszerűen nem számíthatott arra, hogy a felperesek az egyedi megtárgyalást követően elfogadják az ilyen szerződési feltételekből eredő aránytalan árfolyamkockázatot. A hivatkozott feltételek ezért az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelenek és ebből az okból az rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmisek.

[77] Az Irányelv (20) preambulumbekkezdése értelmében a fogyasztó számára lehetőséget kell biztosítani, hogy megismerhesse az összes szerződéses feltételt. A 2. cikk a) pontja és a 3. cikk (3) bekezdése alapján az Irányelv melléklete tartalmazza azoknak a feltételeknek a jelzésszerű és nem teljes felsorolását, amelyek tisztességtelennek tekinthetők. Az Irányelv melléklete 1. pontjának i) alpontja szerint így minden további vizsgálat nélkül tisztességtelenek azok az általános szerződési feltételek, amelyek a fogyasztót visszavonhatatlanul kötelezik olyan feltételek vonatkozásában, amelyek alapos megismerésére nem volt tényleges lehetősége a szerződés megkötése előtt.

[78] Azt, hogy a felperes kellő időben kapott-e tájékoztatást az árfolyamkockázatról és annak rá háruló gazdasági következményeiről, a C-51/17. számú ítélet 76. pontjában és a C-26/13. számú ítélet 67. és 70. pontjában megfogalmazott szempontok alapján kell megítélni. E szerint a kellő idő annak biztosítását jelenti, hogy az Irányelv (20) preambulumbekkezdésének megfelelően a fogyasztó ténylegesen megismerhesse a szerződés összes feltételét annak érdekében, hogy azok valós ismerete alapján dönthessen a feltételek elfogadásáról.

[79] A perben a felek között az nem volt vitatott, hogy a szerződéskötést megelőzően, a hitelkérelmi dokumentáció részeként a felperes aláírta a Kockázatfeltáró Nyilatkozatot tartalmazó okiratot. Ugyanakkor a felperes a keresetében és a fellebbezésében is állította, hogy a szerződés tervezete számára a szerződéskötést megelőzően kellő időben nem, csak az aláírás előtt került átadásra, az I. rendű alperes nem hozta olyan helyzetbe, hogy megfontolt döntést hozhasson. Az I. rendű alperes sem állította, hogy a szerződéstervezetet a szerződés aláírásának napját megelőzően a felperes rendelkezésére bocsátotta volna.

[80] A kölcsön igénylés adatai és a deviza alapú kölcsönökből fakadó árfolyamkockázatra vonatkozó általános tájékoztatás nem teszi azt lehetővé, hogy abból az információs hátránnyal rendelkező laikus fogyasztó a szerződés összes feltételét, az általa kötendő egyedi szerződés feltételei szerint őt ténylegesen terhelő kockázatot megismerhesse. A felperes ténylegesen csak a szerződés megkötésekor ismerhette meg a teljes szerződéses konstrukciót és az abban foglalt feltételeket.

[81] Önmagában abból a tényből, hogy a felperes a szerződéskötéssel egyidejűleg kapott konkrét tájékoztatást az őt terhelő árfolyamkockázatról, nem következik, hogy az nem felelt meg a kellő időben nyújtott tájékoztatás követelményének. Kizárólag a jogvitában felmerülő egyedi körülmények mérlegelésével lehetett állást foglalni abban a kérdésben, hogy kellő időben történt-e a tájékoztatás annak ellenére, hogy a fogyasztó felperes a szerződés megkötésével egyidejűleg kapott teljeskörű tájékoztatást az árfolyamkockázatot rá hárító általános szerződési feltételekről és az árfolyamkockázatból rá háruló gazdasági következményekről. A felperes személyes előadása, továbbá a szerződés és az általános tartalmú tájékoztatás tartalma és azok dátuma alapján a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az adott körülmények között a felperes számára nem állt elegendő idő rendelkezésre a szerződéshez kapcsolódó konkrét árfolyamkockázat mibenlétének és gazdasági következményeinek megismerésére és megértésére. A felperes a per során következetesen sérelmezte, hogy nem állt kellő idő a rendelkezésére az őt terhelő árfolyamkockázat felmérésére. A perben nem merültek fel olyan körülmények, amelyek a felperes előadását cáfolták, kétségbe vonták volna, sem a felperes személyes meghallgatása alapján nem lehetett a felperes érvelésével ellentétes következtetésre jutni.

[82] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól eltérően azt állapította meg, hogy a felperesnek nem állt elegendő idő rendelkezésére a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat mibenlétének és a kockázat gazdasági következményeinek a megismerésére és megértésére. Az árfolyamváltozással kapcsolatos összetett kockázat megértéséhez és mérlegeléséhez szükséges, a szerződéskötést megelőzően rendelkezésre álló kellő idő hiányában a szerződésnek az árfolyamkockázatot felperesre hárító általános szerződési feltételei az irányelv 2. cikk a) pontja és 3. cikk (3) bekezdése, és a melléklet I. pont i) alpontja értelmében attól függetlenül tisztességtelenek, hogy az I. rendű alperes által az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megfelel-e a 6/2013. és a 2/2014. PJE határozatokban, valamint az EUB joggyakorlatában felállított követelményrendszernek abban az értelemben, ahogy azt a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú döntésében kifejtette.

[83] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság kezelési díj fizetési kötelezettséget előíró általános szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránti keresetet elutasító döntésével sem értett egyet.

[84] Az elsőfokú bíróság megalapozatlanul jutott arra a következtetésre, hogy a kezelési díj és költség megfizetésére kötelező szerződési feltétel tisztességtelensége az általa megjelölt kivételi ok miatt ne lenne vizsgálható. Az EUB következetes gyakorlata szerint az Irányelvben meghatározott kivételeket szorosan kell értelmezni. A szerződés elsődleges tárgyának az Irányelv 4. cikk (2) bekezdése értelmében azok a feltételnek minősíthetők, amelyek a szerződés alapvető szolgáltatásait állapítják meg és amelyek ilyenként jellemzik azt (C-186/16). A kezelési díj nem minősül a főszolgáltatás ellenértékének, így tisztességtelensége vizsgálható.

[85] Az az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében megjelenő érvelés, amely szerint a pénzügyi ágazati jogszabályok lehetővé tették a kezelési költség felszámítását, az erre vonatkozó feltétel tisztességtelenségének megítélése szempontjából semmilyen jelentőséggel nem bír, csupán azzal a következménnyel jár, hogy a kezelési költség kikötése nem ütközik jogszabályba. Ebből azonban nem vonható le az a következtetés, hogy ebből az okból az rPtk. 209. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek esetében nem is lehet tisztességtelen.

[86] Az EUB a C-621/17. számú ügyben hozott ítéletében hangsúlyozta, hogy hatásköre az Irányelv 3. cikk (1) bekezdésében szereplő „tisztességtelen feltétel” fogalmának, valamint annak értelmezésére terjed ki, hogy a nemzeti bíróság milyen szempontokat alkalmazhat vagy köteles alkalmazni valamely szerződési feltétel irányelvi rendelkezésekre tekintettel történő vizsgálatakor, de a tagállami bíróság feladata, hogy e szempontok alapján az adott tényállás sajátos körülményei függvényében az adott szerződési feltétel minősítéséről döntsön. Ennek keretében a nemzeti bíróság feladata, hogy az Irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében és 5. cikkében meghatározott szempontokat figyelembe véve meghatározza, hogy a vizsgált feltétel megfelel-e a jóhiszeműség, az egyensúly és az átláthatóság ezen irányelvben támasztott követelményének.

[87] Az EUB az átláthatóság követelményével kapcsolatban több ítéletében kifejtette, hogy az írásbeli szerződési feltételnek mindig világosnak és érthetőnek kell lennie. E követelményt úgy kell értelmezni, hogy az nem csak azt követeli meg, hogy az érintett feltételnek nyelvtani szempontból kell érthetőnek lennie a fogyasztó számára, hanem azt is, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a számára ebből eredő gazdasági következményeket (C-348/14. számú ítélet).

[88] Az EUB a C-621/17. számú ügyben hozott ítéletének 40. és 41. pontjaiban emlékeztetett arra, hogy a szerződés nem tekinthető úgy, mint ami átlátható jelleggel tünteti fel a fogyasztó fizetési kötelezettségének indokát, amennyiben vitatott, hogy a hitelező köteles tényleges ellenszolgáltatást nyújtani a fogyasztó fizetési kötelezettsége fejében (C-143/13. számú ítélet). Amennyiben a fogyasztó vitatja, hogy a fizetési kötelezettsége ellenében bármely valós szolgáltatást nyújtanának a számára, a nemzeti bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az érdekeltet tájékoztatták-e a fizetési kötelezettségét megalapozó indokokról.

[89] Az EUB C-621/17. számú ügyben hozott ítéletének 45. és 54. pontja szerint önmagában az, hogy a kezelési költség ellenében nyújtott szolgáltatásokat a szerződések nem részletezik, kiszámítási módját nem magyarázzák, nem jelenti azt, hogy az azokhoz kapcsolódó feltételek nem felelnek meg az átláthatóság követelményének, amennyiben a ténylegesen nyújtott szolgáltatások jellege észszerűen érthető vagy levezethető a teljes szerződésből. A 43. pontja alapján ugyanakkor a bankkal szemben a tárgyalási lehetőségei és a tájékozottsági szintje tekintetében hátrányos helyzetben lévő fogyasztó számára a ténylegesen nyújtott szolgáltatások jellegére az összességében értékelt szerződésből levezethetőnek kell lennie.

[90] A felperes kifejezetten állította, hogy a kezelési díj és költség ellenében semmilyen ellenszolgáltatásban nem részesül, mert a pénzkölcsön nyújtással járó költségekre is figyelemmel határozta meg az alperes a kamatot. A kezelési díj és költség ellenében nyújtott szolgáltatásoknak a jellege észszerűen nem érthető, nem levezethető a teljes egészében tekintett szerződésből sem. Önmagában abból a körülményből, hogy az I. rendű alperes pénzügyintézet által a szerződésben vállalt pénzkölcsön nyújtás teljesítésének érdekében költségekkel járó tevékenységek ellátására, a pénzügyintézet költségekkel járó működésére van szükség, nem következik, hogy az I. rendű alperes további szolgáltatást nyújt a részére a szerződés alapján, és az sem, hogy ezeket a költségeket a kamat meghatározása során nem vette figyelembe. Így nem volt abban a helyzetben sem, hogy ellenőrizze, hogy van-e átfedés más fizetési kötelezettségével.

[91] Az I. rendű alperes a per során nem hivatkozott arra, hogy a felperest szóban részletesebben tájékoztatta volna a szerződéskötés során a fizetési kötelezettségét megalapozó indokokról, ezért a szerződés és a részévé vált ÁSZF tartalma alapján volt vizsgálható, hogy az átlátható jelleggel tünteti-e fel a fogyasztó fizetési kötelezettségének indokát.

[92] A fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír az, hogy a szerződéskötést megelőzően megismerheti-e a szerződési feltételeket és a szerződéskötés következményeit. Többek között ezen információk ismerete alapján dönti el, hogy az eladó vagy a szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételeknek elkötelezi-e magát (C-377/14. számú ítélet 64. pont).

[93] A Fővárosi Ítéltábla egyetértett a felperesnek azzal az érvelésével, hogy a szerződés nem tüntette fel a tájékozottsági szintje és a tárgyalási lehetőségei tekintetében hátrányos helyzetben lévő fogyasztó felperes számára átlátható jelleggel, hogy melyek a kezelési díj, költség fizetési kötelezettségét megalapozó indokok. Ahhoz ugyanis, hogy a fogyasztó a szerződés megkötéséről a hitelező által egyoldalúan meghatározott mértékű, a devizában nyilvántartott tartozás alapján megállapított kezelési díjra tekintettel megalapozottan hozhasson döntést, át kell látnia azt, hogy azzal a hitelezőnek milyen jellegű, a kamatban nem érvényesített költségei megtérítésére kell kötelezettséget vállalnia. Erre tekintettel tud döntést hozni arról, hogy az általános szerződési feltételt alkalmazó pénzügyintézet által %-ban meghatározott átalány valós és reális, általa elfogadható-e. Ez a szerződésben nem volt meghatározva, de a teljes szerződésből sem volt észszerűen érthető, levezethető. Sem a szerződés kezelési díj megfizetésének kötelezettségét meghatározó. pontjában, sem a szerződésben máshol nem szerepel, hogy az az alperes mely tényleges tevékenységei alapján kalkulált költsége, így annak indokoltsága a fogyasztó számára nem ellenőrizhető.

[94] Az Irányelv 4. cikkének (1) bekezdéséből az következik, hogy valamely szerződési feltétel tisztességtelen voltát a szerződéskötés időpontjában, a szerződés tárgyát képező áru vagy szolgáltatás természetének, a szerződéskötés valamennyi körülményének, továbbá e

szerződés vagy más olyan szerződés összes többi feltételének figyelembevételével kell megítélni, amelytől e szerződés függ.

[95] A felperes nem tette vitássá az I. rendű alperesnek azt a tényállítását, hogy a peres felek szerződésében kikötött kezelési díj a peres felek szerződésében kikötött kamatmértékkel együtt sem haladta meg a szerződéskötéskori időben hasonló kondíciókkal rendelkező kölcsönszerződésekben kezelési díj nélkül alkalmazott kamatmértéket sem.

[96] Az EUB C-621/17. számú ügyben hozott ítéletének 51. pontja értelmében a jelentős egyenlőtlenség nem korlátozódhat olyan mennyiségi jellegű gazdasági értékelésre, amely egyrészt a szerződés tárgyát képező ügylet teljes költségének, másrészt a vizsgálta feltétellel a fogyasztóra hárított költségeknek az összevetésén alapul (EUB C-226/12.). A jelentős egyenlőtlenség ugyanis eredhet önmagában abból, hogy kellően súlyos mértékben sérül a fogyasztónak mint szerződő félnek az alkalmazandó nemzeti rendelkezések szerinti helyzete.

[97] Az EUB C-415/11. számú Aziz ügyben kifejtette, hogy az Irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti, a fogyasztó kárára előidézett jelentős egyenlőtlenség abban az esetben állapítható meg, ha szerződési feltétel a hátrányos nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe hozza a fogyasztót. A kezelési díj a fogalmából adódóan az I. rendű alperes oldalán a felperes érdekében teljesített szolgáltatás díja. Annak a tevékenységnek a fogyasztó általi megtérítése viszont nem követelhető, ami kizárólag a hitelező érdekében álló tevékenységgel áll összefüggésben, illetve ami a hitelező alapvető szerződéses kötelezettségének és az ehhez tartozó törvényi kötelezettség teljesítésével kapcsolatos. Az rPtk. 201. § (1) bekezdéséből és 523. §-ából következően kölcsönszerződés esetén a szolgáltatás ellenértéke az ügyleti kamat, ezen túlmenően díj csak az abban az esetben számítható fel a fogyasztóval szemben, ha a bank a fogyasztónak a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségét meghaladó szolgáltatást nyújt. Ilyen többletszolgáltatás azonban a perbeli szerződésből és az I. rendű alperes előadásából sem következik. Az rHpt. 2. számú melléklet 10.2.a. pontjában, valamint a 10.3. pontjában foglaltak szerint a kamat, mint ellenszolgáltatás ellenében, és kizárólag ennek az ellenében végzett pénzkölcsön nyújtás magában foglalja a hitelképesség vizsgálatával, a hitel- és kölcsönszerződések előkészítésével, a folyósított kölcsönök nyilvántartásával, figyelembe kísérésével, ellenőrzésével, a behajtással kapcsolatos intézkedéseket is. Az rHpt. említett értelmező rendelkezéseiből tehát az következik, hogy a 10.3. pontban megjelölt és az alperes által a kezelési költség alapjául állított szolgáltatásokat a pénzkölcsön nyújtás magában foglalja, aminek ellenszolgáltatása az ügyleti kamat.

[98] Mindezeknek a rendelkezéseknek azért van jelentősége, mert az I. rendű alperes a kezelési díj, költség ellenében nyújtott szolgáltatásokat kifejezetten az rHpt. 2. számú melléklet 10.3. pontjában nevesített szolgáltatásokban határozta meg, amiért az ügyleti kamaton felüli további ellenszolgáltatás az rHpt. 2. számú melléklet 10.2.a. és 10.3. pontjának egybevetett értelmezése alapján sem számítható fel. A kezelési költség ellenében nyújtott szolgáltatások pedig részben az alperes törvényi kötelezettségének teljesítésével kapcsolatos szolgáltatások, részben pedig nem a felperes érdekében álló tevékenységgel függnek össze,

amiért külön díj nem számítható fel. A prudens működés a betétesek, nem pedig az adósok érdekét szolgálja. Kezelési díj csak abban az esetben számítható fel a fogyasztóval szemben, ha a pénzügyi intézmény a fogyasztónak a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségét meghaladó, a fogyasztó érdekében álló szolgáltatást nyújt. A kezelési díj, költség fennálló tőketartozás százalékos mértékében való meghatározása nem lehet indokolt, hiszen ha merül is fel a fogyasztó érdekében nyújtott tevékenység, az nem függhet a folyósított kölcsön összegétől. Mindebből következik, hogy a szolgáltatás nélküli ellenszolgáltatásról szóló szerződési feltétel jelentős egyensúlytalanságot eredményezett a felek viszonyában, és alappal feltételezhető, hogy egyedi megtárgyalás esetén a felperes ilyen tartalmú szerződési kikötést észszerűen nem fogadott volna el.

[99] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az adott ügyben a bíróság rendelkezésére bocsátott okirati bizonyítékokat és a felek előadását az rPp. 206. § (1) bekezdésében foglaltak szerint értékelve az elsőfokú bíróságtól eltérően arra a következtetésre jutott, hogy a kezelési díj, költség kikötéséről szóló feltételek nem világosak és nem érthetőek, továbbá a szerződő felek viszonyában a jóhiszeműség követelményét sértve egyensúlytalan helyzetet teremtenek, ezért tisztességtelenek.

[100] A tisztességtelenség uniós jogi jogkövetkezménye, miszerint a felperest a kezelési díj, költség fizetését előíró szerződési feltétel nem köti, magából az érvénytelenség megállapításából fakad.

[101] Az árfolyamkockázat a deviza alapú kölcsönszerződések jellegéből következik [6/2013. PJE határozat III.2. a) pontjához tartozó indokolás], a deviza alapú kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései a szerződés főszolgáltatására vonatkoznak, ezért adott esetben nem világos, nem érthető jellegük miatt idézhetik elő a szerződés egészének érvénytelenségét, a kikötések tisztességtelenségén keresztül [2/2014. PJE határozat 1. pontjához tartozó indokolás].

[102] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az rPp. 253. § (2) bekezdése szerint megváltoztatta és a felperesnek a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményére irányuló, a felek közötti elszámolásra is kiterjedő kereseti kérelmére tekintettel a felperest az I. rendű alperessel szemben megillető jog fennállásáról az rPp. 213. § (3) bekezdése alapján döntést hozva a szerződés érvénytelenségét közbenső ítéleti rendelkezéssel állapította meg. Erre tekintettel mellőzte a felperest az I. rendű alperesnek elsőfokú perköltség megfizetésére kötelező és a le nem rótt kereseti illeték megfizetésére kötelező rendelkezést. A szerződés tisztességtelenségén alapuló érvénytelenségének alkalmazható jogkövetkezményéről az elsőfokú bíróságnak kell döntenie.

[103] A Fővárosi Ítéltábla a felek másodfokú eljárásban felmerült perköltségét az rPp. 252. § (4) bekezdésének alkalmazásával az IM rendelet 3. § (5), (6) bekezdései és 4/A. §-a szerint

a másodfokú eljárásban kifejtett képviseleti tevékenységnek megfelelően csupán megállapította.

Budapest, 2023. április 5.

Dr. Pusztai Anita s.k.

a tanács elnöke

Dr. Ócsai Beatrix s.k.
előadó bíró

Dr. Szentpáli Judit s.k.
bíró